

De Verklaring van Parijs

Een uitweg uit de crisis in Europa

Twaalf voorstellen van de Groenen voor een sociaal rechtvaardige en ecologisch duurzame oplossing van de crisis

Inleiding: gebruikelijke top is mislukking

Onze wereld wordt geteisterd door een financiële, economische, sociale, ecologische en democratische crisis, terwijl de onstuitbare klimaatverandering een levensgrote bedreiging voor de mensheid vormt. De huidige crisis is in deze bredere context ingebed. Over de hele wereld vechten mensen terug, van de Arabische Lente tot de Israëliëse tentenkampen en van de Occupy-beweging tot ngo's op milieugebied en mensenrechtenverdedigers. De Groenen zijn solidair met deze initiatieven.

We hebben momenteel te maken met de gevolgen van een onhoudbaar ontwikkelmodel, dat uitsluitend is gericht op economische groei, ecologische en sociale behoeften veronachtzaamt en draait op buitensporige staats- en privéschulden, privatisering en deregulering. Deze crises zorgen voor uitholling van de sociale samenhang en leiden tot politieke desintegratie van ons continent, waarmee wij in de 21e eeuw irrelevant zouden worden.

De crisis heeft breuklijnen in de constructie van de euro blootgelegd en economisch zwakkere eurolanden in de situatie gebracht dat zij hun staatsschuld wellicht niet kunnen aflossen. Er zijn dan ook talrijke maatregelen voor noodhulp nodig en die kunnen op dit moment wel eens ontoereikend zijn om het tij te keren. Om deze intrinsieke structurele problemen op te lossen, moeten er belangrijke stappen worden gezet, die op hun beurt invloed zullen hebben op alle EU-lidstaten, of zij nu tot de eurozone behoren of niet.

Nu de euro wordt bedreigd, lijken de fundamenteën van stabiliteit, die de Europese samenleving sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog hebben ondersteund, te worden uitgehouden. Rechtse populistische en intolerante partijen winnen terrein en de participatieve democratie wordt maar al te vaak aan de kant geschoven. Nationale populistische schurken dichteren tegen de macht aan dan ooit. We hebben echter goede redenen om trots te zijn op wat Europa heeft bereikt: dankzij de integratie zijn er geen nieuwe militaire conflicten in de EU opgelaaaid en is het onderlinge begrip tussen Europeanen groter geworden. We zijn vastbesloten deze wapenfeiten te verdedigen en verder uit te bouwen.

Tot dusver is het antwoord van de Europese en nationale beleidsmakers ontoereikend geweest. Dat antwoord wordt gekenmerkt door een gebrek aan visie en besluitvaardigheid; het is allemaal te weinig en te laat. Dat komt omdat men voortdurend de ogen sluit voor de volgende vier feiten:

- Wanneer gelijktijdige en gecoördineerde bezuinigingsmaatregelen de enige beleidsrespons vormen, kan het niet anders dan dat Europa in een economische recessie raakt, waardoor het probleem van de staatsschuld verergert en niet wordt opgelost.

- Griekenland is insolvent en heeft verscheidene jaren in een diepe recessie gezeten; daarom zal de overheidsschuld van dat land nooit volledig worden afbetaald.
- Geen enkele monetaire unie is duurzaam zonder een sterke fiscale en politieke unie; coördinatie kan integratie niet effectief vervangen.
- Onhoudbare overheidsfinanciën of een gebrek aan concurrentievermogen zijn niet de hoofdoorzaken van de huidige crisis: de kern van het probleem is de wereldwijde toenemende ongelijkheid van inkomen en welvaart in de afgelopen decennia en een financiële sector die te veel geld heeft geleend en te grote risico's heeft genomen, die verslaafd is aan schulden en speculatie en die van impliciete en expliciete overheidsgaranties profiteert. Dit heeft geleid tot een onhoudbare groei van kredieten, een opeenstapeling van risico's en een wereldwijde toename van de ongelijkheid van inkomens en welvaart in de afgelopen decennia.

Tijdens de recente topbijeenkomsten lieten de Europese besluitvormers weliswaar blijken dat ze deze ongemakkelijke waarheid nu onder ogen beginnen te zien, maar desondanks blijven ze aan hun ideologische vooroordelen vasthouden: om de overheidsfinanciën houdbaar te maken, willen ze vooral snijden in de uitgaven; het concurrentievermogen kan in hun ogen alleen worden versterkt als er sprake is van lage lonen; sociale ongelijkheid vormt voor hen geen probleem; ze laten zich hoofdzakelijk leiden door angst voor de markten en de opiniepeilingen van morgen. Dit alles heeft gezorgd voor een reactie op de crisis die niet alleen ondoelmatig is, maar waarvan de kosten ook nog eens worden gedragen door de meest kwetsbaren in onze samenleving, zodat de ongelijkheid binnen en tussen samenlevingen almaar blijft toenemen.

Door het dramatische gebrek aan visie en leiderschap, dat vooraanstaande nationale en EU-beleidsmakers tot op heden hebben getoond, groeit het wantrouwen van de bevolking tegenover de Europese Unie. Dat geldt in landen die een nettobijdrage leveren, waar mensen het gevoel hebben dat er namens hen financiële verplichtingen worden aangegaan zonder dat daarvoor een passende rechtvaardiging wordt gegeven. En dat geldt ook in landen die noodhulp ontvangen, waar de burgers zich machteloos voelen en verontwaardigd zijn over de gevolgen van onrechtvaardige bezuinigingsmaatregelen, terwijl de financiële sector gewoon op de oude voet voortgaat.

Het aantal straatprotesten neemt spontaan toe en het lijkt erop dat conventionele politieke processen inmiddels ver van de burgers afstaan. Initiatieven als 'Los Indignados' in Spanje en de Occupy-beweging hebben in een kort tijdsbestek internationale proporties aangenomen en vormen een spreekbuis van de angst, frustratie en weerstand tegen politieke processen die gebaseerd zijn op ideologieën die de meerderheid bestraffen en een kleine minderheid belonen. Wij erkennen en ondersteunen het democratische recht om vreedzaam te protesteren en we betreuren het gebruik van geweld tegen vreedzame demonstranten en bezetters. Wij verklaren ons solidair met degenen die wereldwijd aan deze initiatieven deelnemen. Alle bovengenoemde bewegingen verdienen onze steun en onze solidariteit.

Hoewel we voor enorme uitdagingen staan, biedt deze crisis een unieke kans een grote stap voorwaarts te zetten, om in Europa een sociaal rechtvaardige en ecologisch duurzame samenleving op te bouwen op basis van een participatieve democratie die meerdere naties en meerdere niveaus beslaat. Wat we nodig hebben is een koerswijziging. Het menselijk welzijn in een duurzaam milieu moet in het beleid centraal komen te staan en niet alleen maar een secundaire doelstelling voor de lange termijn vormen. Dit is een cruciaal moment in de geschiedenis van de mensheid: we staan aan de vooravond van een transformatie van onze beschaving. Er bestaan weliswaar geen kant-en-klare blauwdrukken voor een duurzame wereld in de 21^e eeuw, maar wij Groenen erkennen wel dat er op allerlei terreinen ingrijpende veranderingen moeten worden doorgevoerd.

Daarom stellen wij een Green New Deal voor Europa voor – een alomvattend pakket aan beleidsmaatregelen dat tot doel heeft innovatieve en onderling samenhangende oplossingen te bieden voor de uitdagingen waarvoor wij ons in de 21^e eeuw gesteld zien, en dat een nieuwe politieke denkwijze en nieuwe economische standpunten vereist. Wij geloven dat de Green New Deal in een golf van nieuwe kwaliteitsbanen en -investeringen zal resulteren, die op hun beurt de aanjagers van een nieuw ontwikkelmodel zullen vormen.

Een groen kompas: richtsnoeren voor een geloofwaardig antwoord

Terwijl Europa met deze crisis zonder weerga wordt geconfronteerd, blijven de twee belangrijkste uitdagingen van de 21^e eeuw overeind staan: zorgen voor welvaart en welzijn voor iedereen op deze planeet – en niet alleen voor een handjevol gelukkigen – van zowel de huidige als toekomstige generaties, op zodanige wijze dat ons ontwikkelmodel rekening houdt met de fysieke beperkingen van de planeet. Hoe de toekomst van de mensheid op deze planeet eruitziet, hangt af van de manier waarop de wereld op deze uitdagingen reageert, en het tempo waarin dat gebeurt. Dat brengt ons ertoe de volgende richtsnoeren vast te stellen bij het formuleren van ons antwoord op de huidige crisis:

- Als de Europeanen, die 7 % van de wereldbevolking vertegenwoordigen, het vermogen willen behouden – of eigenlijk herwinnen – om hun eigen toekomst vorm te geven en een rol te spelen in mondiale vraagstukken, moeten zij als een eenheid handelen. In Europa als geheel en in de eurozone gelden algemene economische basisvoorwaarden die niet ideaal zijn maar wel een redelijk gunstige macro-economische situatie voor ons creëren; daarnaast hebben we krachtige middelen – onze mensen, onze kennis en onze innovatiemogelijkheden, onze collectieve welvaart en onze diversiteit – om gezamenlijk de uitdagingen te lijf te gaan. Dat betekent dat elk scenario dat tot het uiteenvallen van de eurozone leidt – wat de eerste stap zou zijn naar politieke desintegratie van Europa – voor ons onaanvaardbaar is. Omgekeerd mag een versterkte politieke integratie van de eurozone niet uitmonden in de vorming van een Europa van twee snelheden; het is nodig het gemeenschappelijk economisch bestuur in de eurozone te verstevigen, maar dit moet geen uitsluiting van de andere EU-lidstaten tot gevolg hebben.
- Samenlevingen waar meer gelijkheid heerst, presteren beter: alle empirische bewijzen duiden erop dat een meer gelijkmatige inkomens- en welvaartverdeling een belangrijke voorwaarde is voor individueel en collectief welzijn; daarom moeten crisisoplossingen erop gericht zijn de steeds sterker wordende trend om inkomens- en welvaartverschillen te vergroten, te keren.
- Willen we in onze opzet slagen, dan is het essentieel dat de overheidsfinanciën op alle bestuurlijke niveaus houdbaar zijn; zij moeten binnen een redelijke termijn in evenwicht worden gebracht, afhankelijk van de economische activiteit, en zowel de uitgaven als de inkomsten moeten worden geoptimaliseerd, vooral als er sprake is van een grote absolute staatsschuld. Vanuit die invalshoek kan schuld slechts gerechtvaardigd zijn als een instrument om investeringen te financieren die het voor toekomstige generaties beschikbare materiële of immateriële kapitaal doeltreffend vergroten.

- Een systemisch probleem vereist een systemische oplossing waarbij het primaat van de politiek over speculatie wordt hersteld. Daarom moet de financiële wereld gedwongen worden om als vanouds de reële economie te ondersteunen, die op haar beurt moet dienen tot welzijn van allen. Uiteindelijk moet het maatschappelijk nut dus het uitgangspunt vormen voor besluiten die te maken hebben met de regulering van de financiële sector.
- Het beginsel dat de vervuiler betaalt: degenen die door hun handelwijze de huidige crisis hebben veroorzaakt en die het meest van het op schuld en speculatie gebaseerde ontwikkelmodel hebben geprofiteerd, moeten ook het meest bijdragen aan de oplossing ervan. Telkens wanneer overheden financieel moeten bijspringen, dienen zij hun (zelfs tijdelijke) eigendomsrechten uit te oefenen.
- Ten slotte moet elke oplossing de groeiende democratische kloof zowel op Europees als nationaal niveau verkleinen en niet vergroten.

Op de korte termijn: alleen moedige stappen zullen effect sorteren

Het vuur moet nog worden geblust; er zal geen blijvende oplossing komen als de neerwaartse spiraal niet wordt gestopt. Daarom roepen wij Groenen, vanuit de overtuiging dat solidariteit en begrotingssoliditeit samengaan, op tot de volgende maatregelen:

1. **Maak de Griekse schuldenlast houdbaar:** De aangekondigde vrijwillige afschrijving van 50 % van de Griekse schulden door de particuliere sector is onvoldoende, omdat niet alle particuliere obligatiehouders zullen deelnemen en de vorderingen van de publieke schuldeisers ongemoeid blijven. Dit zal leiden tot een feitelijke schuldvermindering van hoogstens 25 %, terwijl deze schuld met ten minste 60 % moet afnemen. Hiertoe is het nodig dat alle particuliere en publieke obligatiehouders deelnemen of dat de particuliere obligaties aanzienlijk sterker worden afgewaardeerd.
2. **Maak van het EFSF (en het toekomstige ESM) een doeltreffend vangnet:** De huidige – en zeer onduidelijke – regeling die de invloed van het Europees Financieel Stabilisatiefonds moet uitbreiden, schiet tekort om verdere speculatie op de staatsschuld van lidstaten te voorkomen. Om als geloofwaardig vangnet te fungeren, moet het EFSF tot een bank worden omgevormd, die kan putten uit de liquiditeitsvoorzieningen van de Europese Centrale Bank; de besluiten van het EFSF moeten met meerderheid van stemmen worden genomen. Het voorstel om massaal in diskrediet geraakte financiële instrumenten in te zetten in de vorm van een CDS-achtige kredietverzekering en CDO-achtige speciale beleggingsvehikels, zal in geen enkel opzicht helpen het gebrek aan vertrouwen weg te nemen.
3. **Herkapitaliseer de Europese banken:** Het bedrag dat op de laatste topbijeenkomsten is vastgesteld (109 miljard euro), is aan de lage kant als we bekijken wat er werkelijk nodig is om de Europese banksector veerkrachtig te maken; 300 miljard euro is vermoedelijk een reëler bedrag. Eerst moeten particuliere bronnen een bijdrage leveren, maar als er overheidsgeld wordt gebruikt, moeten de eigendomsrechten en de controle worden overgedragen aan de belastingbetaler (via

tijdelijke overheidscontrole, waardoor een bredere mutualisering binnen het Europese bankwezen mogelijk wordt). Er moeten strenge eisen worden gesteld: zo moeten winsten worden vastgehouden om het kapitaal te versterken, waarbij overschotten terugvloeien naar de schatkist van de staten; bankbalansen moeten worden verkleind door eerst de investeringen in de meest risicovolle activiteiten af te stoten, zodat de leningen aan de reële economie niet nadelig worden beïnvloed; er moet een eind worden gemaakt aan de zelfverrijking van bestuurders via pensioenen, bonussen en salarissen; en er moet voorkomen worden dat geredde banken de wet overtreden, bijvoorbeeld door belastingontduiking. Daarnaast zijn maatregelen om een kredietcrisis te vermijden, van cruciaal belang. In gevallen waarin de verliezen als gevolg van bankfaillissementen een bedreiging vormen voor de houdbaarheid van de schuld van een soevereine staat, moeten de ECB en het EFSF een reeks maatregelen treffen om zulke herkapitalisatiekosten voor de staat te beperken.

4. **Zorg voor meer evenwicht in de eenzijdige bezuinigingsaanpak:** Wij erkennen nog steeds dat houdbare overheidsfinanciën in lijn met de Verdragen nodig zijn, maar enkele onderdelen van de noodplannen van de trojka zijn op sociaal gebied onrechtvaardig; de gestelde voorwaarden moeten evenwichtiger worden gemaakt, waarbij de inkomsten van de allerrijksten in de samenleving worden beperkt en taboes worden doorbroken en voorrechten afgeschaft, zoals de onschendbaarheid van defensiefunctionarissen in Griekenland of de privileges voor de kerken in landen als Griekenland en Italië. Verder moet de EU zijn ongebruikte cohesiefondsen aanwenden en de medefinancieringsvereisten voor lidstaten die hulp krijgen, afzwakken om waardevolle economische activiteit te stimuleren. We hebben een verschuiving nodig van eenzijdige bezuinigingen naar sociaal rechtvaardige en duurzame structurele hervormingen en investeringen om de nationale economieën te versterken.

Op middellange en lange termijn: een grondige transformatie is nodig

Kortetermijnmaatregelen vormen geen vervanging voor meer blijvende en fundamentele antwoorden, die Europa op het spoor van een duurzaam herstel zullen zetten. Hieronder worden de componenten genoemd die wij Groenen als essentieel voor deze alomvattende aanpak beschouwen:

5. **Een krachtige herregulering van Europa's financiële sector:** Europa moet niet bang zijn om verder te gaan dan de 'Bazel III'-voorstellen en ambitieuze kapitaalvereisten (15%), een absolute limiet voor de hefboomratio en bindende liquiditeitsvereisten opleggen. Volgens ons zijn instellingen die te groot zijn om failliet te mogen gaan ('too big to fail'), gewoonweg te gevaarlijk; we moeten nu de kans aangrijpen om deze tot een beheersbare omvang terug te brengen, zodat elke financiële instelling failliet kan gaan met minimale schade voor het bredere financiële stelsel en de economie. Tevens moeten er regels komen om een waterdichte scheiding te bewerkstelligen tussen nutsbankieren, dat de reële economie bedient, en riskantere beleggingen, die vaak neerkomen op speculatief bankieren. In de regel

moeten financiële producten en activiteiten die niet aantoonbaar sociaal of economisch profijt opleveren, worden verboden; het gebruik van technieken als ongedekte transacties en transacties met geleende producten moet worden verboden of op zijn minst strikt worden gereguleerd. Ten slotte moet het schaduwbankwezen geleidelijk zijn fondsen worden ontnomen door strengere regels voor liquiditeit en ondoorzichtige niet-balansgebonden instrumenten. Er moet een onafhankelijke, wetenschappelijke Europese kredietbeoordelaar in het leven worden geroepen, die zich richt op de hoedanigheid van schulden, waaronder de ecologische duurzaamheid ervan.

6. **Een alomvattende Europese belastingstrategie:** Gezonde overheidsfinanciën en een verbeterde sociale samenhang en ecologische duurzaamheid kunnen niet worden bereikt zonder een ingrijpende verandering van het fiscale beleid in heel Europa. In EU-verband moeten een Europese belasting op financiële transacties (FTT) en een Europese klimaat-/energiebijdrage worden ingevoerd en tevens een gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (CCCTB) in combinatie met een minimaal effectief belastingtarief zodat het bedrijfsleven een eerlijke bijdrage levert. De EU moet een 'ontwapeningsverdrag' op belastinggebied ontwikkelen, waarmee de lidstaten zich ertoe verplichten zich te ontdoen van de in hun wetgevingen ingebouwde fiscale voordelen, belastingontduiking actief te bestrijden en de mogelijkheden voor belastingontwijking binnen een alomvattende Europese strategie te beperken. Om alle bovenstaande maatregelen door te voeren, is het nodig dat de unanimiteitsregel voor belastingaangelegenheden wordt afgeschaft. Belastingen moeten tot de gewone wetgeving gaan behoren, waarbij de Raad van de EU en het Parlement medebeslissingsbevoegdheid hebben. Op nationaal niveau moeten er een meer progressieve inkomstenbelasting en vermogensbelastingen worden ingevoerd.
7. **Totstandbrenging van een Europees Monetair Fonds** dat euro-obligaties kan uitgeven, waarmee Europa's staatsschuldmarkt aantrekkelijker wordt, doordat deze meer liquide middelen en veerkracht krijgt. Daarbij is het van belang dat morele risico's worden voorkomen door duidelijke voorwaarden te stellen aan deelname, vooral wat betreft begrotingsdiscipline. Dit EMF moet als een communautair (in plaats van intergouvernementeel) instrument gaan fungeren, dat democratisch verantwoording aflegt aan het Europees Parlement en de rol van het huidige Europees Financieel Stabiliteitsfonds als crisisresponsinstrument overneemt. Terwijl verdere maatregelen op het gebied van transparantie en verantwoording worden ingevoerd en het bestuur van het IMF wordt gedemocratiseerd, moet er worden overwogen aanvullende financiële middelen in te zetten om economieën die noodleningen en structurele bijstand nodig hebben, te helpen.
8. **Maak het macro-economische toezichtkader operationeel en evenwichtiger:** Dit kader, dat afgelopen september door het 'six-pack' werd

vastgesteld, moet evenwichtig worden uitgevoerd. Het moet effectief worden toegepast op zowel landen met een overschot als landen met een tekort omdat zij elkaar beïnvloeden, en economisch relevante indicatoren op sociaal en milieugebied introduceren zoals inkomensongelijkheid, onderwijsuitgaven, de ecologische voetafdruk en de productiviteit van hulpbronnen.

9. **Maak van de EU-begroting een instrument van economisch beleid:** Geen enkele monetaire unie is ooit succesvol geweest zonder dat een geloofwaardige gemeenschappelijke begroting als een instrument van economisch beleid fungeerde. Daarom is een beduidend ambitieuzere EU-begroting nodig, gefinancierd vanuit eigen middelen die mede door het Europees Parlement zijn vastgesteld en voortkomen uit de FTT en de klimaat-/energiebijdrage, zodat de bijdragen van de lidstaten omlaag kunnen, aangevuld met projectobligaties voor de financiering van projecten van algemeen belang, zoals pan-Europese hernieuwbare energie-infrastructuren; dan kan Europa voorop gaan lopen in oplossingen waarbij efficiënt met hulpbronnen en energie wordt omgesprongen. Dit zal voor een krachtige en relevante Europese schatkist zorgen.

10. **Een Green New Deal voor Europa:** De eenzijdige gerichtheid op bezuinigingen betekent uiteindelijk dat het paard achter de wagen wordt gespannen. Verkoop van de middelen voor toekomstige productiviteit om op korte termijn goede sier te maken, is geen geschikte manier om een bedrijf te leiden, laat staan een land. Het spaargeld van Europese huishoudens en ondernemingen is aanzienlijk toegenomen: dit is het vermogen dat gemobiliseerd moet worden en in combinatie met de (beperkte) investeringscapaciteit van regeringen moet uitgroeien tot een pan-Europese Green New Deal die tot doel heeft te investeren in de vergroening van onze energie-, vervoers- en productie-infrastructuren, in het herstel van onze natuurlijke hulpbronnen, in de verbetering van de sociale samenhang, in onderwijs, onderzoek en innovatie. Voor deze mobilisatie is een coherent plan nodig, en tevens onder meer de volgende regelgevende strategieën:
  - a. Maak de EU2020-doelstellingen even belangrijk als de financiële doelstellingen van het Stabiliteits- en groeipact. Dat zou de druk op de overheid vergroten om te investeren in sociale en ecologische duurzaamheid.
  - b. Zorg voor effectievere CO₂-tarieven door de uitstoot van broeikasgassen tot 2020 met 30 % terug te dringen zodat de prijs van koolstof wordt opgedreven, voer een CO₂-belasting in voor niet-ETS-sectoren en bewerkstellig een volledige veiling van emissierechten.
  - c. Onderwerp financiële instellingen aan een CO₂-stresstest, neem het klimaatrisico als systeemrisico in de wetgeving op, bevorder groene beursindexen waarnaar indexfondsen kunnen verwijzen, en ontwikkel groen bankieren, zodat klanten zich meer bewust worden van de CO₂-voetafdruk van de investeringen die met hun spaardeposito's worden verricht (zo nodig met belastingprijkkels).

- d. Sta de Europese Centrale Bank toe obligaties die door de Europese Investeringsbank zijn uitgegeven, te herfinancieren, op voorwaarde dat deze obligaties duurzame investeringen ondersteunen.
- e. Verplicht openbare pensioenfondsen en stimuleer particuliere pensioenfondsen om een deel van hun portfolio in groene investeringen en bedrijven te beleggen.
- f. Creëer een overgangssituatie op energiegebied waarbij geleidelijk wordt omgeschakeld van het op kernenergie en fossiele brandstoffen gebaseerde systeem naar duurzame energie.

Een meer politiek geïntegreerd en meer democratisch Europa

De meeste bovengenoemde maatregelen betekenen een ingrijpende verandering van de politieke aandachtspunten en prioriteiten en vereisen een meer politiek geïntegreerd Europa. Afzonderlijk zijn de lidstaten vermoedelijk niet in staat nieuwe regels voor de financiële sector op te stellen, de belastinggrondslagen aan te pakken die ontduiking steeds meer in de hand werken, de voor een Green New Deal benodigde investeringen aan te trekken of de confrontatie met de mondiale financiële markten aan te gaan. Hiertoe moeten substantiële wijzigingen in de EU-Verdragen worden aangebracht. Voor ons Groenen is het beslist noodzakelijk dat zowel het proces dat tot een meer politiek geïntegreerd Europa leidt, als het functioneren daarvan resulteert in meer democratische verantwoording en participatie. Daarom stellen wij het volgende voor:

11. **Fundamentele richtsnoeren voor het economische beleid die via medebeslissing tot stand komen:** Momenteel stuurt de EU-Commissie op doeltreffende wijze het economische en fiscale beleid in Europa en in bepaalde lidstaten. Om de maatregelen van de Commissie op dit terrein een democratische basis te verschaffen, moeten zij in overeenstemming worden gebracht met politieke richtsnoeren die gezamenlijk door de Raad van de EU en het Parlement worden vastgesteld. De economische meerjarenstrategie (thans EU2020) en de jaarlijkse uitvoeringsrichtsnoeren daarvan (thans de jaarlijkse groeianalyse, onderdeel van het Europese semester) moeten wetgevingshandelingen op basis van medebeslissing worden.
12. **Een Conventie voor een nieuw Europa:** Een nieuwe ronde van hervormingen van het EU-Verdrag is nodig. Daartoe moet eerst zo snel mogelijk een Conventie worden bijeengeroepen, bestaande uit de vertegenwoordigers van het Europees Parlement en de nationale parlementen en van de sociale partners en het maatschappelijk middenveld, onder meer via innovatieve vormen van vertegenwoordiging. Dit moet de weg banen voor substantiële wijzigingen in het Verdrag die de rechtsgrondslag voor bovengenoemde maatregelen verschaffen. Om de democratische basis te versterken, roepen wij op tot een EU-breed referendum waarin over de agendawijzigingen wordt besloten. Deze wijzigingen moeten van kracht worden als een meerderheid van de bevolking en de staten daaraan haar goedkeuring verleent. Verdragsherzieningen mogen in geen geval achter gesloten deuren door de staatshoofden en regeringsleiders van de EU worden bedisseld en vervolgens de nationale parlementen door de strot worden geduwd.

Conclusie

Europa heeft nu in de eerste plaats vertrouwen nodig: vertrouwen tussen economische spelers, vertrouwen tussen regeringen, vertrouwen tussen economische spelers en regeringen, vertrouwen in de EU-instellingen, maar boven alles vertrouwen van onze burgers in hun banken, hun economie, hun regeringen en hun toekomst. Wij Groenen geloven dat niet kan worden volstaan met kleine, weifelende stappen die in deze tijd van crisis gebruikelijk zijn; de kans op ineenstorting van onze economie, onze maatschappij en ons milieu wordt daardoor alleen maar groter. Alleen als we bereid zijn een moedige sprong voorwaarts te maken naar meer politieke en democratische integratie en naar een ingrijpende transformatie van onze samenleving en economie, zodat er meer ruimte komt voor sociale rechtvaardigheid en ecologische duurzaamheid, hebben we een kans van slagen. De hierboven geschetste voorstellen moeten worden gezien als een eerste stap in de richting van deze ingrijpende transformatie; zij vormen ons aanbod aan onze medeburgers. Wij zijn bereid onze toekomst daarop te verwedden.

Een nieuwe start voor het Europese project

1. De Europese Groenen zijn ervan overtuigd dat het Europese project een nieuwe richting moet inslaan en zich een nieuw doel voor ogen moet stellen. Dat de publieke opinie steeds meer van de EU vervreemd raakt, komt omdat de 27 lidstaten niet in staat zijn duurzame en geleidelijke gemeenschappelijke oplossingen te vinden voor de talrijke crises die de burgers raken.
2. De uitholling van het communautaire besluitvormingsproces ten gunste van intergouvernementele onderhandelingen, waar het recht van de sterkste heerst, ondermijnt het belang van Europese parlementen en leidt tot weinig publieke discussie. Besluiten worden genomen op basis van eng gedefinieerde nationale belangen. De huidige diepe financiële, economische en sociale crisis toont aan dat een dergelijke methode van 'besturen' volkomen ontoereikend is. Meer Europese democratie vormt het tegengif voor deze deplorabele stand van zaken.
3. De Europese Unie zal geen samenhang bewerkstelligen en niet doeltreffend functioneren als de instellingen die de Europeanen vertegenwoordigen, namelijk het Europees Parlement en de Commissie, voortdurend naar het tweede plan worden gedirigeerd en hun bevoegdheden worden uitgehold, onder andere door de leiders van Frankrijk en Duitsland, die het debat en de macht monopoliseren. Wij zijn fel gekant tegen de pogingen van de Europese Raad om het grote belang dat in het Verdrag van Lissabon aan stemming met gekwalificeerde meerderheid wordt gehecht, te ondermijnen door zich met alle beleidsvraagstukken te bemoeien. Dit is niet slechts een institutionele of juridische kwestie, het is ook een democratisch en transparant besluitvormingsproces. Wij willen de communautaire methode toepassen om de Green New Deal en de omschakeling naar een ecologisch duurzame Europese economie in de praktijk te brengen.
4. In het verleden zijn er Verdragshervormingen doorgevoerd door regeringsvertegenwoordigers die tijdens intergouvernementele conferenties met eenparigheid van stemmen besluiten namen, zonder of met weinig publieke discussie en participatie van burgers. Hervormingen mogen niet langer worden vastgesteld tijdens diplomatieke conferenties die uitsluitend door de lidstaten worden geleid.
5. De recente massale mobilisatie van burgers in heel Europa laat zien dat besluiten over de toekomst van het Europese project samen met hen moeten worden genomen en niet over hun hoofden heen.
6. De EGP steunt het voorstel dat dit Europees Parlement een procedure moet starten, waartoe het op grond van artikel 48 van het Verdrag betreffende de Europese Unie het recht heeft, om een nieuwe Conventie voor een nieuw Europa bijeen te roepen. De procedure moet echter zodanig worden vormgegeven dat de conclusies van de Conventie niet volledig kunnen worden veranderd door een intergouvernementele conferentie oude stijl. Er moeten nieuwe manieren en nieuwe bondgenootschappen worden gevonden om aan deze voortdurende patstelling een eind te maken.
7. In het kader van de procedure voor de 'Ontwikkeling van de politieke agenda van de Groenen' die in Boedapest is goedgekeurd, besluit de EGP daarom een werkgroep in het leven te roepen die op de volgende vergadering van de EGP-Raad een voorstel zal doen over de inhoud van het EU-Verdrag en over de procedure die nodig is om dat Verdrag te wijzigen. De opzet moet zodanig zijn dat een groot aantal Europese burgers aan de reconstructie van het Europese project zullen deelnemen.